

Pengestrømme mellem Grønland og Danmark

**Resumé af rapport fra
Arbejdsgruppen
vedr. Økonomi &
Erhvervsudvikling
under
Selvstyrekommisionen**

Pengestrømme mellem Grønland & Danmark

Størstedelen af alle pengestrømme til og fra Grønland sker til og fra Danmark.

Denne præsentation giver overblik over pengestrømmene mellem Grønland og Danmark.

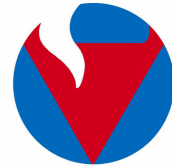
Præsentationen er et resumé af rapporten ”Pengestrømme mellem Grønland & Danmark” udarbejdet af Arbejdsgruppen vedr. Økonomi & Erhvervsudvikling under Selvstyrekommisionen.

Selvstyresekretariatet, september 2003

side 2 af 36

Hvad er en betalingsbalance?

En betalingsbalance omfatter alle Grønland's internationale økonomiske overførsler i et år, bestående af:

- løbende poster**
- finansielle poster**

Denne præsentation omfatter kun pengestrømme mellem Grønland og Danmark, men ud fra et kvalificeret skøn beregnes landets samlede betalingsbalance.

Betalingsbalancens løbende poster

Betalingsbalancens løbende poster omfatter:

- *Varehandel*
- *Tjenesteydelser*
- *Renter og udbytter*
- *Andre løbende betalinger*

Når man taler om overskud eller underskud på betalingsbalancen, mener man overskud eller underskud på de løbende poster.

Betalingsbalancens finansielle poster

Betalingsbalancens finansielle poster omfatter:

- *Direkte investeringer*
- *Porteføljeinvesteringer*
- *Lån*
- *Andre finansielle betalinger*

Metode & kilder

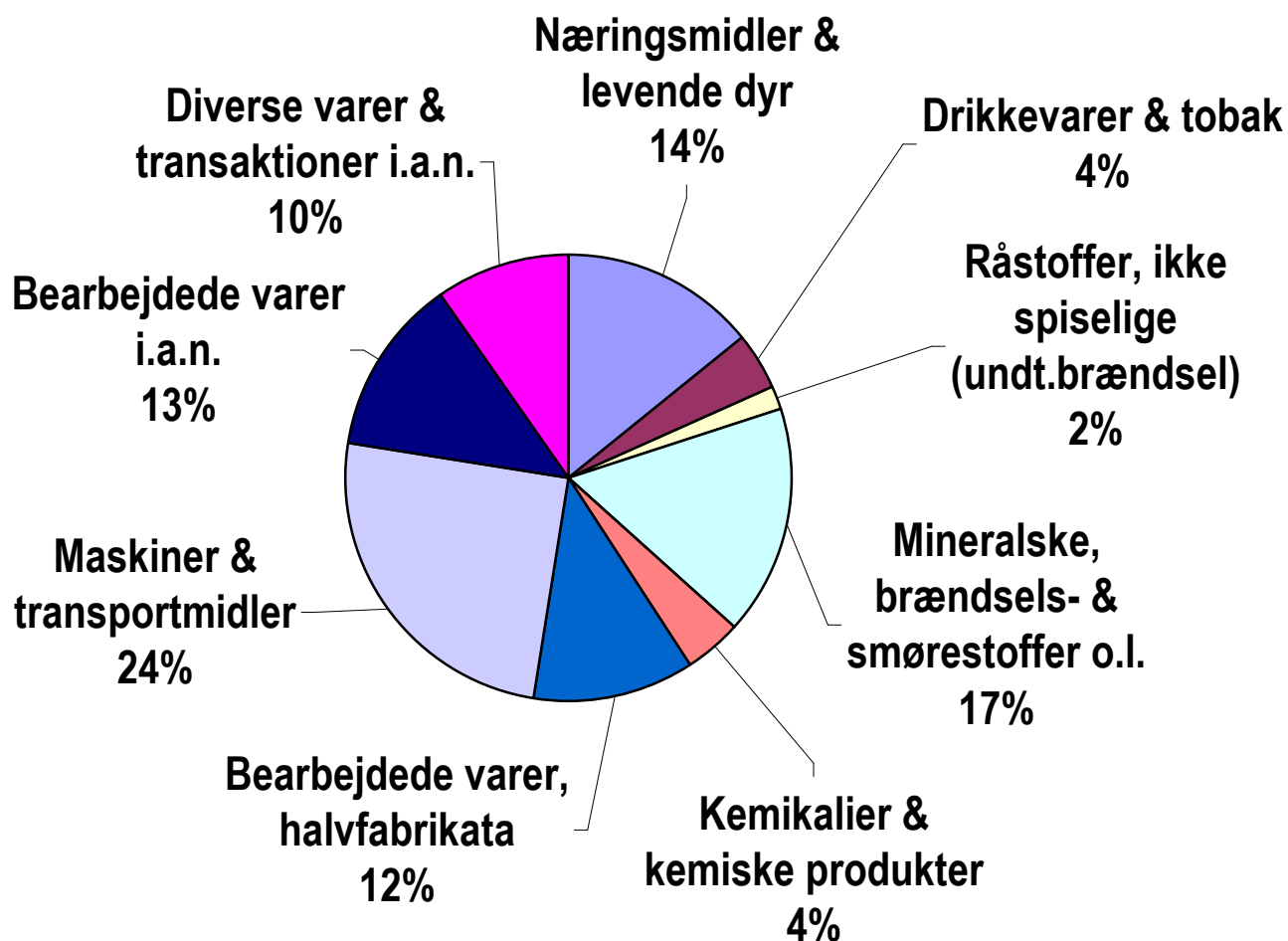
Metoden i beregning af betalingsbalancen følger de internationale regler: Grønlandske virksomheders aktiviteter i Danmark medregnes ikke (udover overskud/udbytte i en grønlandsk betalingsbalance.

Kildegrundlaget for beregningerne er data fra Danmarks Nationalbank, fra Danmarks Statistik og fra Grønlands Statistik.

Alle tal er for år 2001.

Vareimportens sammensætning målt i kroner

Vareimporten - analyse

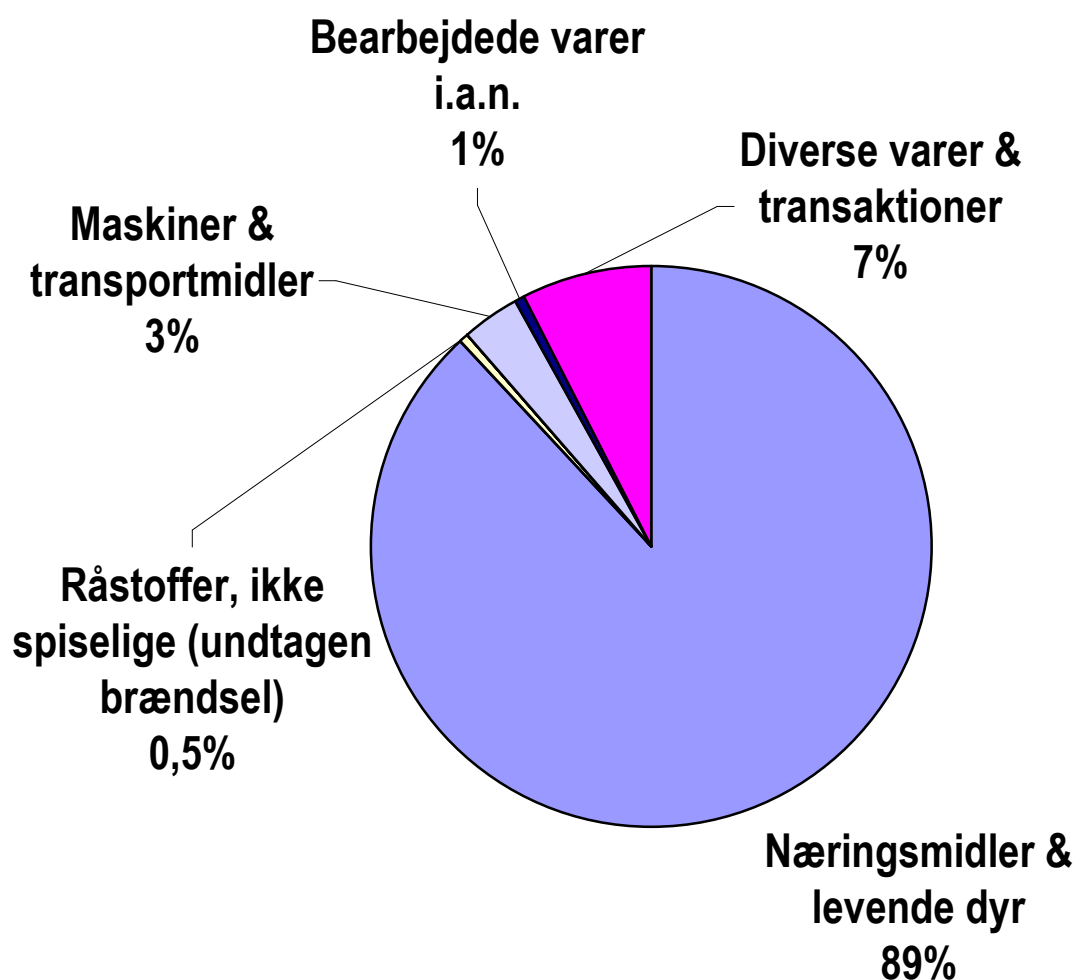

- **Værdien af den samlede vareimport var i 2001 på ca. 2,5 milliard kr.**
- **2 femtedele af importen er maskiner, transportmidler og brændstof**
- **Næsten 3 femtedele af importen kommer fra Danmark**

Vareeksportens sammensætning målt i kroner

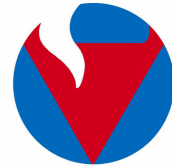
Vareeksporten - analyse

- **Vareeksporten var i 2001 på ca. 2,3 milliarder kr.**
- **5 sjettedele af eksporten er fisk og skaldyr**
- **5 sjettedele af eksporten går til Danmark.**

Overpakning ikke med i officiel statistik

Fiskerierhvervet har indført præcedens for at udføre en ikke-indrapporert mængde fisk og skaldyr.

Værdien af denne mængde er på mindst 180 millioner kr. om året.

Værdien er ikke medregnet i denne betalingsbalance.

Udenrigshandel er for størstedelen virksomhedsintern

En stor del af vareindførsel og – udførsel er ikke handel i gængs forstand. Det er virksomhedsintern flytning af varer fra et selskabs lager på den ene side af Atlanten til den anden side.

Værdifastsættelsen af disse varer sker internt i virksomheden.

Grønlands rolle i den globale handel med varer

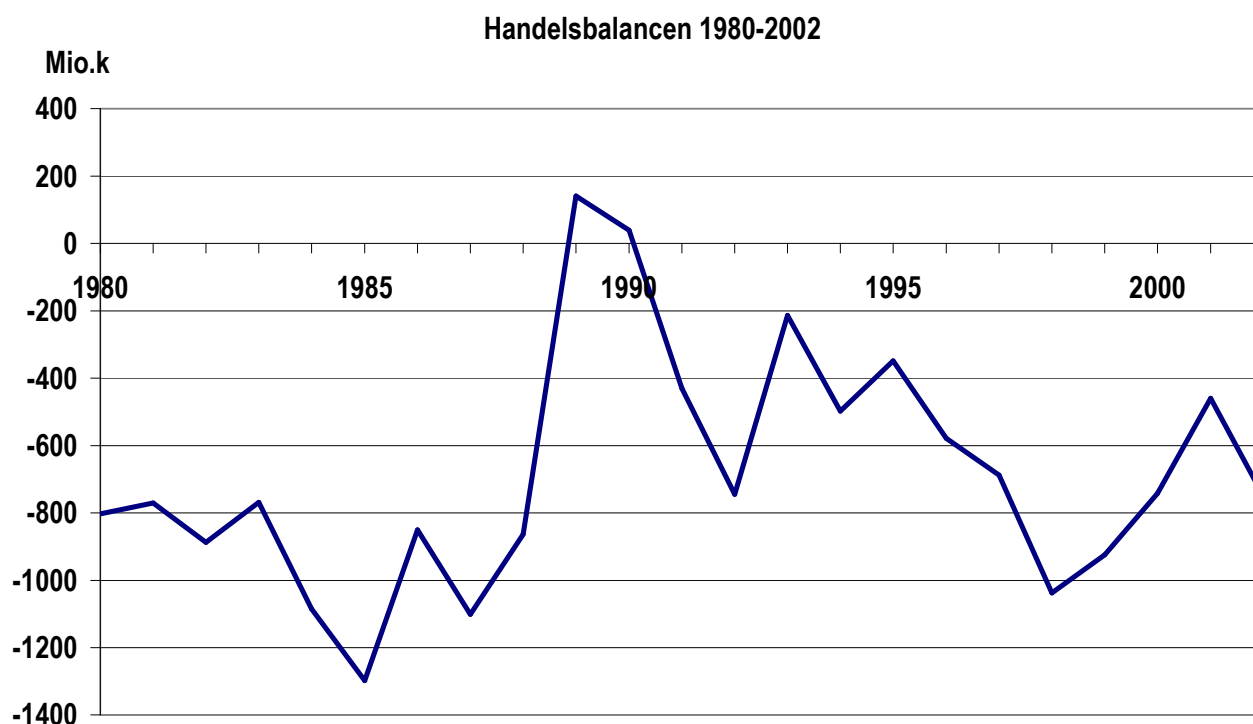
- Eksport af råvarer, hvor værditilvæksten i stor udstrækning sker uden for landet i forbindelse med forædling til halvfabrikata eller forbrugsvarer samt tilhørende processer i handelselskaber m.v.
- En fortsat forøget afhængighed af forbrugsvarer, luksusvarer og teknologiavancerede produktionsmidler.

Handelsbalancen - varer

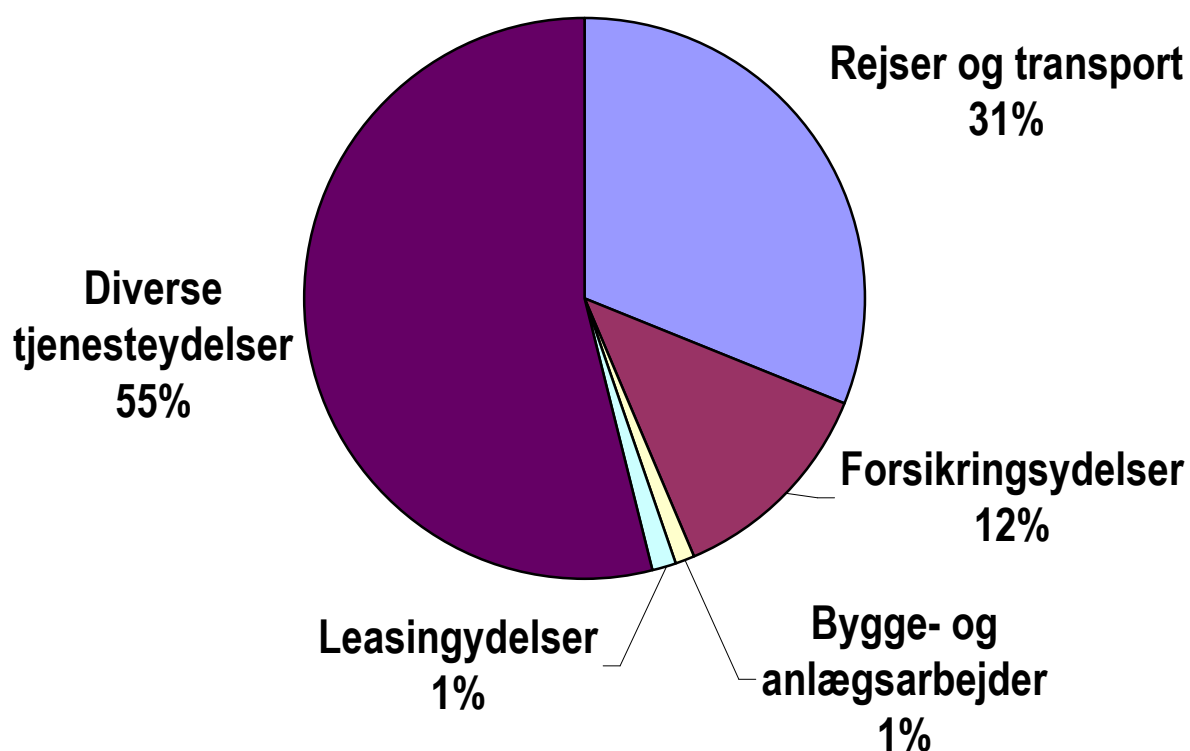
➤ Handelsbalancen har været negativ for Grønland i stort set hele perioden under hjemmestyret.

side 14 af 36

Tjenesteydelser - import til Danmark

Import af tjenesteydelser - analyse

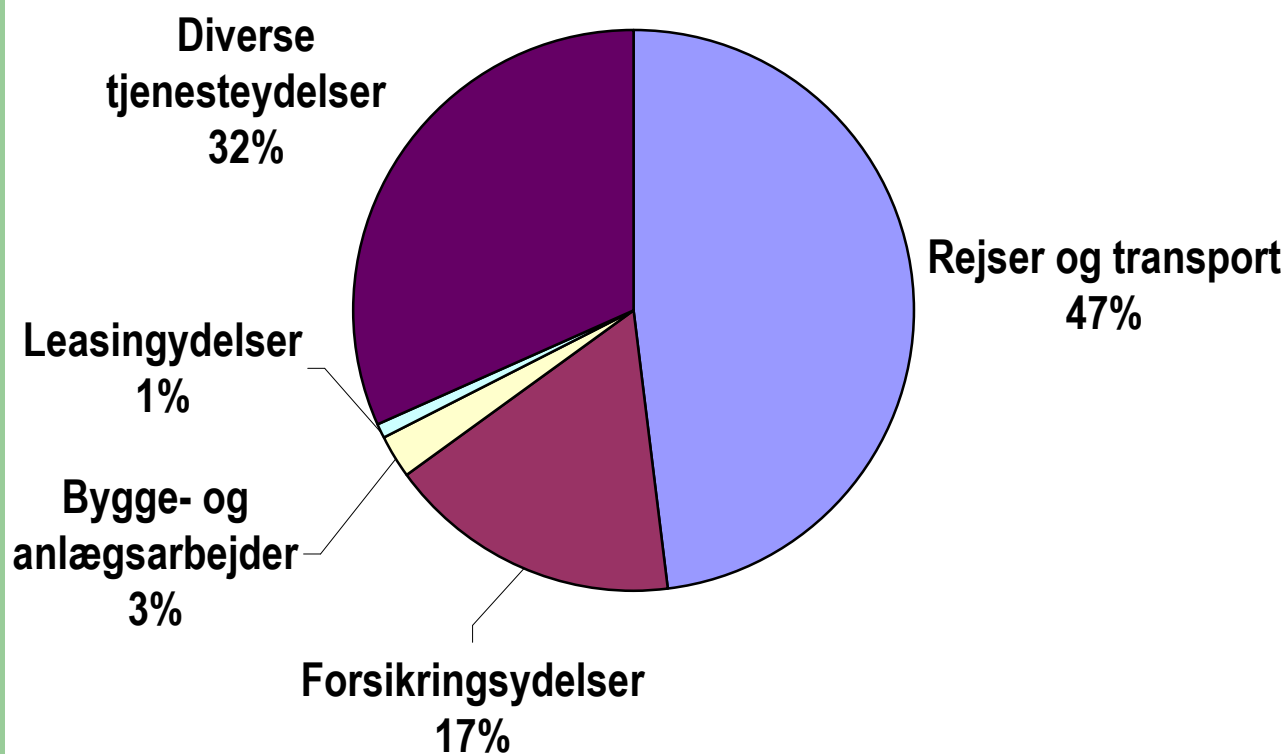

- **Importen af tjenesteydelser fra Danmark er på 541 millioner kr.**
- **De største poster er Diverse tjenesteydelser, hvori indgår diplomatiske overførsler, Rejser & transport samt Forsikringsydelse.**

Tjenesteydelser - eksport fra Danmark

Eksport af tjenesteydelser - analyse

- Eksporten af tjenesteydelser til Danmark er på 317 millioner kr.
- De største poster er Rejser og transport samt Diverse tjenesteydelser. Diverse tjenesteydelser omfatter primært Telekommunikationstjenester samt Diplomatiske overførsler.

Tjenestebalancen

Grønlands tjenestebalance overfor Danmark er negativ for alle poster, undtagen bygge- og anlægsarbejder.

Kategori	Import	Eksport	Balance (GR-DK)
	Mio. kr.		
Rejser og transport	168,5	151,1	-16,5
Forsikringsydelser	67,0	53,7	-13,3
Bygge- og anlægsarbejder	6,3	8,5	2,2
Leasingydelser	7,8	2,4	-5,4
Diverse tjenesteydelser	291,5	100,3	-191,2
I alt	541,1	316,9	-224,2

Tjenesteydelser - en større sektor end traditionelle erhverv

En væsentlig konklusion er, at tjenesteydelser som helhed er en langt større og samfundsøkonomisk vigtige sektor end f.eks. produktion og eksport af lam, sælskind eller rensdyr – områder som normalt opfattes som Grønlands fremtidige væsentligste muligheder for nye eksportfremstød.

Renter & udbytter - pengestrømme & balance

Kategorien renter & udbytter omfatter renter, udbytter samt driftstilskud.

Kategori	Ud af landet	Ind i landet	Balance
	mio.kr.		
Afkast vedr. direkte investeringer	5,9	3,4	-2,5
Afkast vedr. værdipapirer	27,1	33,5	6,5
Renter vedr. andre mellemværender	40,4	19,0	-21,4
I alt	73,4	56,0	-17,5

Renter og udbytter - analyse

- **Grønland har et samlet underskud overfor Danmark.**
- **I forhold til øvrige pengestrømme omfatter denne kategori et relativt lille beløb.**
- **Alligevel betales der, hvad der svarer til gennemsnitligt 1.293 kr. pr. indbygger til Danmark, mens der modtages 986 kr. pr. indbygger.**

Andre løbende betalinger - pengestrømme & balance

Kategorien Andre løbende betalinger omfatter ensidige betalinger og Diverse løbende betalinger. Ensidige betalinger omfatter bl.a. bloktilskuddet.

Undergruppe	Kategori	Ud af landet	Ind i landet	Balance (GR-DK)
		Mio.kr.		
Ensidige betalinger	Betalinger til/fra EU	0	1,8	1,8
	Internationalt hjælpearbejde	0,6	8,5	7,9
	Momsbetalinger/-refusion	6,5	0,0	-6,5
	Skattebetaling/-refusion	38,1	88,3	50,2
	Arv	0,2	1,6	1,4
	Øvrige ensidige betalinger	5,9	2.793,3	2.787,5
Div. løbende betalinger	Kontorhold, repræs.kontorer	0,0	0,8	0,8
	Andre	6,1	40,4	34,3
I alt		57,2	2.934,6	2.877,3

Andre løbende betalinger - analyse

- Den væsentligste post er Ensidige betalinger, som omfatter bloktilskuddet. Hvis statistikken omfattede udlandet som helhed ville betaling for fiskerirettigheder også være at finde i denne kategori.
- Grønland har et overskud i forhold til Danmark på 2,9 milliarder kr.

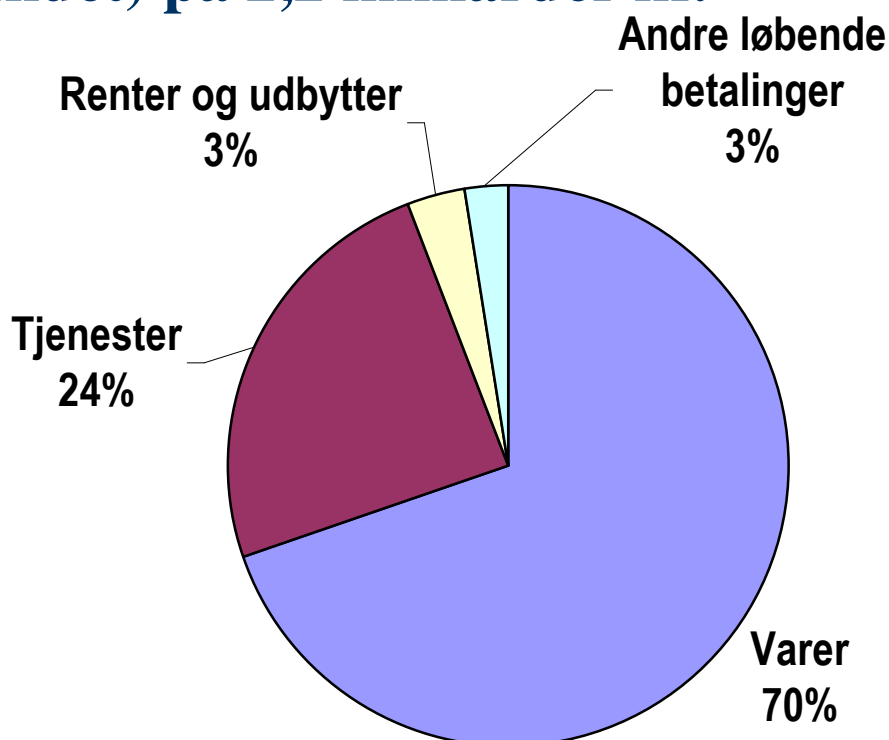

De løbende betalinger - import

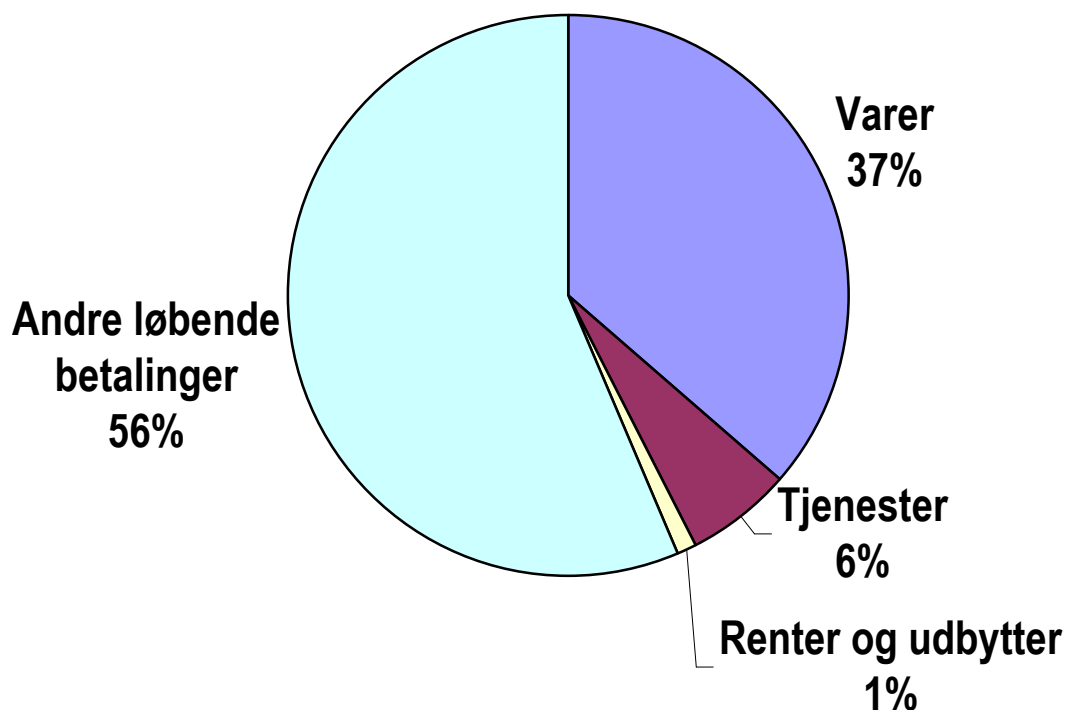
De løbende poster mellem Grønland og Danmark viser import (pengestrøm ud af landet) på 2,2 milliarder kr.

De løbende betalinger - eksport

De løbende poster mellem Grønland og Danmark viser eksport (pengestrøm ind af landet) på 5,2 milliarder kr.

De løbende betalinger - balance Grønland - Danmark

De løbende betalinger mellem Grønland og Danmark viser et overskud på 2,9 milliarder kr.

Kategori	Ud af landet	Ind i landet	Balance (GR-DK)
	Mio. kr.		
Varer	1.546,5	1.903,3	356,8
Tjenester	541,1	316,9	-224,2
Renter og udbytter	73,4	56,0	-17,5
Andre løbende betalinger	57,2	2.934,6	2.877,4
I alt	2.218,2	5.210,8	2.992,6

Betalingsbalance med udlandet

Et kvalificeret skøn viser, at Grønland har et overskud på betalingsbalancen på over 2 milliarder kr.

Kategori	Ud af landet	Ind i landet	Balance (GR-Udl.)
	Mio. kr.		
Varer	2.466,3	2.250,9	-215,4
Tjenester	862,9	374,8	-488,2
Renter og udbytter	233,4	56,0	-177,4
Andre løbende betalinger	57,2	3.256,0	3.198,8
I alt	3.619,8	5.937,7	2.317,8

Betalingsbalancens finansielle betalinger

Den samlede betalingsbalance omfatter foruden de løbende poster også finansielle betalinger. I princippet bør disse betalinger modsvare overskuddet på de løbende poster, således at der er et tilsvarende stort antal fordringer i udlandet for grønlandske virksomheder og grønlandske borgere.

Underskud på finansielle poster

I forhold til Danmark har Grønland et underskud på betalingsbalancens finansielle poster på ca. en halv milliard kroner.

Kategorier	Mio. kr.
Direkte investeringer	346,4
Porteføljeinvesteringer	-910,1
Lån	-31,3
Andre finansielle betalinger	41,3
Kapitalbalancen i forhold til Danmark	-553,7

Den samlede pengestrøm mellem Danmark & Grønland

De samlede pengestrømme mellem Grønland og Danmark var på næsten 14 milliard kroner i 2001.

Pengestrømmene mellem Grønland og Danmark viser et overskud til Grønland på 2,4 milliard kroner.

Kategori	Ud af landet	Ind i landet	Balance
	Mio.kr.		
De løbende betalinger	2.218,2	5.210,8	2.992,6
De finansielle betalinger	3.563,6	3.009,9	-553,7
I alt	5.781,8	8.220,7	2.438,9

En fordringserhvervelse

Overskuddet på de løbende poster giver Grønland en fordringserhvervelse i udlandet, herunder Danmark.

En fordringserhvervelse betyder, at Grønland råder over midlerne og kan bruge dem til offentlig eller privat forbrug, investeringer o.a.

Udstrømning af kapital

Et overskud på de løbende poster år efter år giver Grønland en fordringserhvervelse i forhold til udlandet.

Da der ikke i væsentlig grad sker kapitalakkumulation her i landet eller tilsvarende gennemføres investeringer uden for Grønland, må det forudsættes, at der sker en udstrømning af kapital til udlandet.

Fordringserhvervelse giver ikke forøget import

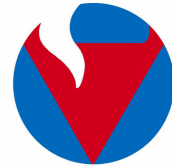

Fælles for de forskellige måder at forbruge fordringserhvervelsen på er, at det på et givet tidspunkt vil give anledning til import af varer eller tjenesteydelser for størstedelens vedkommende.

Dette sker ikke. Importen og eksporten er tilnærmelsesvis i samme størrelsesorden og har været det i et par årtier.

Hvor bliver pengene af?

Hvem kan have tjent og opsparet de store beløb? Følgende muligheder kan foreslås:

- **Store ressourcerenter fra fiskeriet.**
- **Profitter på grund af manglende konkurrence i erhvervene.**
- **Danskere med midlertidigt ophold i Grønland.**
- **Udenlandske arbejdere i fiskeriet.**

Selvstyrekommissionen anbefaler

- **Den ensidige fokus på Landskassen og kommunekassernes økonomi bør ændres til fokus på den samlede samfundsøkonomi, herunder udenrigsøkonomien.**
- **Bedre indsigt og rådgivning om de udenrigsøkonomiske forhold.**
- **Formulering af konkret handelspolitik.**
- **Konkrete initiativer til at forbedre den finansielle struktur og lovgivning her i landet.**

